

Asia: VN/27993/2024

Lausuntopyyntö Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelman luonnoksesta vuosille 2026-2033

1 Johdanto

1. Johdanto

Pyydetään lisäämään lausuntoon vuosien 2018-2021 toimenpiteiden toteamiseen (1-3 kpl) mikä asia saavutettiin sen sijaan, että todetaan ”merkittävä osa toteutettiin”. Johdannon viimeinen kappale on ansiokas ja kuvaa rahoituksen kohdentamista toimenpiteisiin. Kuntiin ei ole suunnattu rahoitusta, mikä jatkossa tulee huomioida kohdentaen resurssia myös kunnille. Hyvinvointialueita on tuettu ja esitetään sille jatkoa.

1.1 Toimeenpanosuunnitelman valmistelu ja lähtökohdat

Toimeenpanosuunnitelman valmistelussa on otettu huomioon valtioneuvostotasolla käynnissä oleva työ mm. Petteri Orpon hallituksen toimenpiteet, Väkivallaton lapsuus – ja lapsistrategian toimenpidesuunnitelma. Valmistelu on tehty laaja-alaisesti ja tukee eri hallinnon tasoilla tehtävää työtä sekä rakenteisiin vaikuttamista jatkossa paremmin.

1.2 Toimeenpanosuunnitelman rakenne

Esitetään lisättäväksi Istanbulin sopimuksessa haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden listaukseen nuoret. Istanbulin sopimuksessa keskitytään nuoriin 15 vuoden iästä alkaen ja aikuisiin. Naisiin kohdistuvan väkivallan uhreja ovat mm. väkivaltatilanteessa läsnä olevat lapset, jotka tässä suunnitelmassa on mainittu, mutta sen lisäksi alle 15-vuotiaat lapset ja nuoret. Lapset ja nuoret käsiteparin rinnakkain kuljettaminen on suositeltavaa.

Suunnitelmaan on kirjattu läpileikkaavina tavoitteina moniammatillisen yhteistyön lujittaminen – tässä kohtaa olisi hyvä mainita myös järjestöyhteistyö ja yhteisölähtöinen toimintatapa osallisuuden ja järjestöyhteistyön huomioimiseksi paremmin suunnitelman toimeenpanossa.

Istanbulin sopimus korostaa viranomaisten ja muiden toimijoiden yhteistyön merkitystä väkivallan ehkäisyssä ja uhrien tukemisessa. Tietopohjan vahvistamisen lisäksi olisi syytä varmistaa, että tieto tavoittaa monikulttuuriset perheet ja yhteisöt sekä yhdistykset. Rakenteissa tulisi ottaa ehdotettua paremmin huomioon yhteisölähtöinen ja osallisuutta edistävä toimintatapa.

Tietopohjan vahvistamisen yhteydessä on kyettävä ottamaan huomioon erilaiset tekijät, jotka voivat estää väkivaltailmoitusten tekemistä. Matalan kynnyksen yhteydenottokeinoja on oltava ja ilmoituksia on kyettävä tekemään sekä apua hakemaan ilman pelkoa.

1.3 Toimeenpanosuunnitelman toteutuksen koordinointi ja seuranta

Kuvataan suositusta yhteistyöhön eri toimijoiden kesken. Selkeämpi ohjaus, vastuunjako ja resurssit kunnille tekee toiminnasta suunnitelmallista ja koordinoitua sekä tavoitteellista. Esitetään tätä kohtaa täsmennettäväksi.

Toimeenpano-ohjelmalle ei ole ohjattu erillistä rahoitusta ja sen puute on todettava riskitekijäksi tavoitteiden saavuttamiseksi tilanteessa, jossa useat kunnat ja hyvinvointialueet ovat isojen taloudellisten haasteiden edessä. Samaan aikaan monien sote-alan järjestöjen rahoitukset ovat pienentyneet. Tätä kohtaa olisi täsmennettävä sen osalta, mitä toimenpiteitä voidaan toteuttaa ilman erillisrahoitusta ja mihin on ajateltu kohdentaa erillisrahoitusta tai hankerahoitusta.

1.4 Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan esiintyvyys

-

2 Tavoitteet ja toimenpiteet

2 Tavoitteet ja toimenpiteet

Esitetään ja vahvistetaan suunnitelmassa olevaa kirjausta koulutuksen lisäämistä mm. taide-, kulttuuri-, urheilu-, liikunta- ja harrastustoiminnassa.

Toimenpide nro 1.7

Tuetaan kirjausta, jossa pyritään Opetushallituksen toimesta tarkastelemaan väkivallan ehkäisyyn ja torjuntaan liittyvää opetusta opetussuunnitelmien kokonaisuudistuksissa työn käynnistyessä seuraavan kerran.

Toimenpide nro 1.8

Tuetaan kirjausta vahvistaa seksuaali-, tunne- ja turvallisuustaitokasvatuksen opetusta eri koulutustasoilla. Tuetaan esitettyjä vastuutahoja.

Toimenpide nro 1.9.

Tuetaan kirjausta edistää koulutuksen järjestäjän mahdollisuuksia kehittää opetushenkilöstön valmiuksia ja osaamista naisiin kohdistuvan väkivallan eri muodoista, kun päävastuutahona toimii Opetushallitus.

Toimenpiteet 1.10. , 1.11., 1.12.

Tuetaan esitettyjä kirjauksia ja vastuutahoja.

TAVOITTEET 4

Valtion, hyvinvointialueiden ja kuntien vastuut kirjataan.

Tähän kohtaan olisi hyvä kirjata myös kielellinen ja kulttuurinen saavutettavuus niin työntekijöiden kuin palveluita tarvitsevien osalta.

Toimenpide nro 2.1. , 2.2. ja 2.3.

Tuetaan suunnitelman kirjauksia esityksen mukaisesti.

Toimenpide nro 2.11

Tuetaan suunnitelman kirjauksia esityksen mukaisesti.

Uhrien avun saamisen kynnystä on laskettava monikielisen ja monikanavaisen viestinnän avulla ja tiedottaminen tulisi ulottaa myös yhteisöille ja perheille.

TAVOITTEET 7

Tuetaan kirjausta kohdassa tavoitteet 7: Väkivallalle altistuvien lasten oikeudet ja lapsen etu on turvattava.

Toimenpiteet nro 3.7. ja 3.8

Tuetaan esitettyä kirjausta.

Lasten turvallisuuteen on kiinnitettävä nykyistä enemmän huomiota ja parannettava tiedottamista lapsille suunnatusta psykososiaalisista ja traumaterapeuttisista palveluista.

2.1 Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ennaltaehkäisy

Esitetään lisättäväksi miesten rooliksi naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisy ja vähentäminen kirjaamalla ”Miehet voivat toimia väkivallan ehkäisijänä”. Miesten roolin vahvistaminen ja näkyväksi tekeminen suunnitelmassa on ensiarvoisen tärkeää naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyssä.

Kohdennetaan riittävä ja pysyvä resurssi kaikille koulutustasoille opettajien perus- ja täydennyskoulutusta varten. Vahvistetaan väkivaltateemaisen opetuksen vahvistamista lainsäädännön avulla. Kuntien ja hyvinvointialueiden vastuualueita tarkennetaan ja väkivallan torjumisen käytäntöjä yhtenäistetään.

Esitetään lausuntoon kirjattavaksi: Turun, Tampereen ja Porin alueen mallin konseptointi kansallisesti priorisoidaan ja turvataan pysyvät resurssit. Esitetään koulutus ohjelman laatimista ja sen kohdentamista ravintoloiden henkilöstölle.

Median ohjausta esitetään tiukennettavaksi Suomessa siten, että lasten ja nuorten suora tai välillinen pääsy väkivalta sisältöihin estyy tai vähintään rajoittuu. Median tuottaman ja välittämän väkivaltaisen sisällön rajoittamisen keinoja etsitään aktiivisesti.

2.2 Väkivallan uhrien tuki ja palvelut väkivallan kaikille osapuolille

Esitetään, että Suomeen luodaan vakiintuneita koordinaation rakenteita eri palveluntuottajien välille. Rakenteita on tuettava ohjauksella, resursseilla ja yhteistyön toimintamalleilla. Kuntien ja isojen kaupunkien roolia ja ohjausta on tarkasteltava ja resurssit kohdennettava.

GREVIO on vaatinut Suomea lisäämään naisille tarkoitettujen turvakotien määrää, sekä parantamaan turvakotien saavutettavuutta haavoittuville ryhmille, kuten romaninaisille, vammaisille sekä päihteitä käyttäville naisille. -> Esitetään, että haavoittuviin ryhmiin voidaan lisätä myös eri kieli- ja kulttuuritaustaiset naiset. Monilla heistä voi olla puutteellista tietoa avun saantiin liittyen tai kielellisiä ongelmia avun hakemiseksi. Myös turvakotien työntekijöillä tulisi olla riittävää osaamista kulttuurisensiitiivisestä työstä.

2.3 Väkivallan uusiutumisen estäminen ja rikosvastuun toteutuminen

-

2.4 Toimien yhteensovittaminen ja tiedonkeruu

Suunnitelmassa esitettyä kansallista ohjausta ja toimintaperiaatteita tarvitaan. Lasten ja nuorten oikeudet tulee asetta etusijalle. Toiminnalle on osoitettava tarvittava pysyvä rahoitus.

Yleisiä huomioita

Yleisiä huomioita

Lasten ja nuorten osallisuutta pitää vahvistaa.

Koulutuksen järjestäjän roolia väkivallan vastaisessa työssä tulee tukea.

Monialainen yhteistyö kaupungin, hyvinvointialueen ja järjestöjen sekä yhteisöjen välillä on keskeistä.

Perheiden varhaisen tukemisen palveluiden sekä varhaiskasvatuksen ja koulujen rooli väkivallan ennaltaehkäisyssä on huomioitava.

Lapsen ja nuoren kokemus väkivallasta, myös todistajana, on tunnistettava. Ja lasten ohjautumista sekä pääsyä psykososiaalisen tuen piiriin vahvistettava.

On tunnistettava ja otettava koulutuksissa ja yhteistyömuodoissa huomioon moniperustainen väkivalta, joka kohdistuu naisiin useasta eri syystä samanaikaisesti. Esimerkiksi kuuluminen naissukupuoleen, sukupuoli-identiteettikysymykset, kulttuuriset normit ja oletukset sekä ristiriitatilanteet oman yhteisön sisällä.

Väyrynen Tuija

Turun kaupunki - konsernihallinto, yhteisvaikuttava ohjaus sekä lasten ja nuorten palvelut